

Handläggare
Hanna Markkula
Tfn: 08-508 10 133**Till**
Östermalms stadsdelsnämnd,
sammanträde 2014-09-25

Regionalt kunskapscentrum för utveckling av den palliativa vården och omsorgen i länet – remiss från kommunstyrelsen Dnr 325-894/2014

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen och översänder det till kommunstyrelsen
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Teenie Bennerholt
t.f. stadsdelsdirektörMarianne Snell
avdelningschef

Sammanfattning

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) inom Stockholms läns landsting och Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) har via en projektgrupp tagit fram ett förslag till inrättandet av ett palliativt kunskapscentrum. Kunskapscentrumet ska samman-ställa forskning så kunskap omsätts till praktik samt utbilda och ge rådgivning till den personal som vårdar palliativa patienter, både i landstingsdriven vård och inom kommunal vård och omsorg. Förvaltningen delar uppfattningen om att utbildning inom området behövs och ställer sig bakom förslaget.

Bakgrund

År 2012 avled ca 16 000 personer i Stockholms län, av dessa hade 78 % någon form av vårdform. Behovet av palliativ vård ökar i takt med att allt fler personer med obotbara sjukdomar lever längre med hjälp av olika livsförlängande insatser. WHO definierar palliativ vård som en vård av patienter i alla åldrar med obotlig, progressiv sjukdom där döden är det förväntade utfallet, t.ex. spridd cancer, sena stadier av KOL, hjärtsvikt, ALS eller demens.

Östermalms stadsdelsförvaltning
ÄldreomsorgenKarlavägen 104, 6 tr
Box 24156
104 51 Stockholm
Telefon 08-508 10 000
Fax 08-508 10 099
ostermalm@stockholm.se
stockholm.se

Efter initiativ från Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) inom Stockholms läns landsting beslutade Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) att föreslå länets kommuner att i samarbete med landstinget, ta fram ett förslag om ett regionalt palliativt kunskapscentrum. Utredningsuppdraget bestod i att belysa nyttan av ett palliativt kunskapscentrum och hur ett sådant bör organiseras och finansieras.

En projektgrupp bestående av företrädare från patientorganisationer, kommuner och landsting samt forsknings- och vårdverksamheter har nu tagit fram ett förslag till palliativt kunskapscentrum. Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bl.a. samtliga stadsdelsnämnder med anledning av förslaget. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 1 oktober 2014.

Ärendet

Projektgruppen konstaterar att behovet av kunskap om palliativ vård är stort inom alla nivåer inom vård och omsorg i länet. Det har även framkommit behov av att praktiskt tillämpa den forskning som finns inom det palliativa området, dock saknas en neutral och samlande kraft som kan bistå vårdgivare med detta. Projektgruppen föreslår därför bildandet av ett palliativt kunskapscentrum som ska vara en resurs för all berörd personal, både inom landstingsdriven vård som inom kommunal vård och omsorg, oavsett driftsform.

Kunskapscentrumet ska utifrån en gemensam värdegrund och förhållningssätt ha som mål att all personal som vårdar palliativa patienter ska ha kunskap om ett palliativt förhållningssätt. Detta innebär en helhetssyn där de fyra dimensionerna psykiskt, fysiskt, socialt och existentiellt beaktas och arbetsredskapen är de fyra palliativa hörnstenarna – symtomkontroll, kommunikation och relation, teamarbete och närståendestöd. Kunskapscentrumet ska sammanställa kunskap och bedriva utvecklingsarbete så forskning omsätts till praktik och bildandet av nätverk stimuleras. Vidare ska centrumet informera och utbilda, ge stöd och rådgivning till all den personal som vårdar palliativa patienter.

Kunskapscentrumet föreslås bli en permanent verksamhet som utvärderas var tredje år. Kunskapscentrumet föreslås omfatta åtta tjänster samt en styr- och en referensgrupp där Stockholms läns sjukvårdsområde får driftansvaret. Beräknad kostnad, år ett, är drygt 8,2 mnkr där landstinget föreslås stå för 50 procent av kostnaden och kommuner och stadsdelar för resterande 50 procent. Kostnaden i kommunerna fördelas utifrån invånarantal vilket för Stockholms stad innebär 1,7 mnkr per år. Genomsnittsavgift per invånare innebär 1,9 kr.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreomsorgsavdelningen och har på sedvanligt sätt behandlats i förvaltningsgruppen. Pensionärsrådet har tagit del av remissen och har getts möjlighet att lämna synpunkter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förslaget om ett palliativt kunskapscentrum i Stockholms län är väl beskrivet utifrån det palliativa förhållningssättets fyra dimensioner med en helhetssyn kring patienten/brukaren. Förvaltningen ser en stor nytta med, och delar förslaget om, inrättandet av ett palliativt kunskapscentrum. I Sverige finns redan fem palliativa kompetenscentrum fördelade runt storstäderna samt Öster-

götland och Kronobergs län. Det är väsentligt att också Stockholms län får tillgång till ett palliativt kunskapscentrum.

Det avled ca 16 000 personer år 2012 i Stockholms län och majoriteten var över 65 år. Av dessa avled 26 procent i särskilt boende och 9 procent i hemmet med ex hemsjukvård, säkerligen har även dessa personer insatser från kommunen. Detta faktum innebär att äldreomsorgens personal allt oftare ställs inför att vårda en person i livets slut och förvaltningen delar uppfattningen att utbildning inom palliativ vård behövs. Som det framgår av förslaget finns behov av utbildning i det svåra samtalet, etik, bemötande och smärt- och ångestlindring.

Alla inom vård och omsorg ska kunna arbeta utifrån ett palliativt förhållnings-sätt och ge en god och värdig vård i livets slut. En faktor för framgångsrik palliativ vård och omsorg är det tvärprofessionella samverkansarbetet kring den enskilde. Det är värdefullt att de yrkesgrupper, oavsett driftsform, som ska samverka föreslås ingå i målgruppen för utbildning, ex läkare, sjuksköterskor och omvårdnadspersonal inom hemtjänst och särskilt boende.

Det är också en stor vinst för huvudmännen med en välutbildad och trygg personal som kan stötta patienter och närstående inför döendet samt hantera den påfrestning det innebär att följa en person som närmar sig livets slut. Trygg personal vågar även ha kvar patienten/brukaren i rätt vårdnivå/boendeformer och återinläggning och slutenvårds konsumtion kan därmed minska.

Även om det är patienten/brukaren, och inte systemet, som ska stå i centrum vill förvaltningen lyfta fram att slutenvårdens omorganisering med allt kortare vårdtider och minskade platser innebär att kommunen får ta ett allt större ansvar för svårt sjuka människor. Den specialkunskap som tidigare fanns på sjukhusen behöver idag finnas i hela vårdkedjan. Givetvis finns ett behov av utbildning men även samverkan måste förbättras där landstinget tar sin del av ansvaret för vården vid utskrivning från slutenvården.

Förvaltningen anser att förslagets kostnadsfördelning är tillämpningsbar. Budgeten kan anses blygsam i förhållande till den sannolika kvalitetsvinsten för de vård- och omsorgsbehövande inom den palliativa vården.

Bilagor

Remiss - Rekommendation att teckna avtal med Stockholms läns landsting om att etablera och gemensamt finansiera ett regionalt kunskapscentrum för utveckling av den palliativa vården och omsorgen i länet